

A SVÁJCI
KÖNYVTÁROS EGYESÜLET
1960/1961. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

[Vereinigung Schweizerischer Bibliothekare]. Bericht über die Tätigkeit der - - im Jahre 1960/1961. [Von] Leo ALTERMATT. = Nachr. VSB u. SVD. 37. Jg. 1961. 5. no. 129-157. p.
A Svájci Könyvtáros Egyesület 1960/1961. évi tevékenysége.

A Svájci Könyvtáros Egyesület 1960-1961. évi taglétszáma 492 (ebből 416 magánszemély, 76 pedig intézmény, ill. jogi személy), az előző évi 483-al szemben.

AZ ELNÖKSÉG TEVÉKENYSÉGE

a/ A 64 éves egyesület a könyvtárügy terén a Svájcban hiányzó művelődési minisztérium feladatkörét is iparkodik ellátni. A szorosan vett egyesületi tevékenységen felül így szélesebb körű, koordináló munka végzése is nehezedik rá.

b/ Nem sikerült mind ez ideig a Svájci Könyvkereskedő- és Kiadóegyesületek vezetésével a könyvtáraknak nyújtandó árengedmény kérdésében megegyezni. A könyvkereskedők és a kiadók-üzleti érdekekre hivatkozva - elzárkóznak mindenfajta árengedmény nyújtása elől, viszont a Könyvtáros Egyesület 10% rabatt biztosítását szorgalmazza a közművelődési és egyéb közcélokat szolgáló könyvtárak számára, minden könyvvásárlás alkalmával. Az Egyesület többek között arra is hivatkozik, hogy az északi államok közül Dániában 20%, Finnországban 10%, Norvégiában 8.33%, Svédországban pedig 20% engedmény nyújtásával járulnak hozzá a kiadók és kereskedők a közérdekű könyvtárak eredményes működésének előmozdításához.

c/ Az egyesület hivatalos lapjának egyik legközelebbi számában közzé fogja tenni annak a vizsgálatnak gyakorlati vonatkozású eredményeit, amely a könyvek és dokumentumok célszerű tárolásának és védelmének feltételeire (klimahatások, kártevők) vonatkozik.

d/ Elég hosszú ideje vajudó kérdés megoldását sikerült biztosítani a svájci közintézményeknél letétbe helyezett kézirat-állagok jegyzékbe foglalásának elhatározásával. Az ebből a célból kiküldött külön bizottság kérdőívet állított össze s küldött szét a szoba jövő valamennyi levéltárhoz, könyvtárhoz, múzeumhoz, intézethez, tudományos társulathoz, főiskolához, a személyi és családi jellegű kéziratletétek természetének, jellegének megállapítása és nyilvántartásba vételének lehetővé tétele végett. A magánarchivumok közérdekű anyaga Svájcban való kikerülésének megakadályozására az egyesület a svájci levéltárosokkal és múzeumörökkel karöltve előterjesztést tett a szövetségi kormányynak olyan törvény hozására, amely ilyen jellegű kéziratok eladása és árverése alkalmával elővételi jogot biztosít - a más országokban, így Franciaországban, Angliában stb. már bevett gyakorlat szerint - az érdekeltektől közintézményeknek.

e/ Az 1964-re tervezett Svájci Országos Kiállítás keretében sor kerül a "tájékoztató és ismeretek" csoportban a könyvtárak, levéltárak, múzeumok, írók, könyvkereskedők, dokumentáló szervek (sajtó, fényképészet, mozi, rádió stb.) tevékenységének bemutatására is. A könyvtárak részéről a kiállításon három kérdésre kell - megfelelő szemléltető módon - a feleleteket megadni:

1. milyen szerepet játszik a könyvtár a szellemi, kulturális, gazdasági, társadalmi és magánéletben?

2. hogyan használja fel az olvasó a könyvtárat, hogyan kapja meg a keresett felvilágosítást és hogyan jut legegyszerűbben a kívánt irodalomhoz?

3. mi tennivaló van még hátra könyvtári területen?

Hogyan történjék e kérdésekre adandó válaszok érdeklődést lekötő, élvezetes formában való szemléltetése, annak tanulmányozása most van folyamatban. Ezzel kapcsolatban felmerült a gondolat, nem lenne-e kívánatos egy kis méretű, szabadpolcos közművelődési könyvtár bemutatása.

f/ Akárcsak Nyugatnémetországban, Svájcban is nagy gondot okoz a szakképzett könyvtárosokban mutatkozó hiány. A feladatukat nagyszerűen ellátó nőkönyvtárosok, mihelyt férjhez mennek, általában kívánálnak könyvtárak kötelékéből. Átlagosan mindössze 3 évre tehető a nőkönyvtárosok működésének időtartama.

A két évtályamos genfi École de Bibliothécaires egyrészt korlátozott létszámmal működik, másrészt sokak számára az anyagi teherbíró képesség határain kívül esik. A Svájci Könyvtáros Szövetség szerencsére már a harmincas években - saját kebelében - gon-

doskodott a szükséges könyvtáros-utánpótlás képzéséről. Az oroszlánrész ebből a munkából a Svájci Nemzeti Könyvtárra esett, mert nem csupán a saját tisztviselő-karának utánpótlásául szolgáló jelöltek elméleti kiképzéséről gondoskodott, hanem más intézmények jelöltjeit is befogadta tanfolyamaira. Az egyesület vizsgabizottsága most - különös tekintettel a közművelődési és az üzemi könyvtárak személyi szükségleteire - a könyvtárosképzés programjának kiszélesítését készíti elő.

g/ A szövetség a levéltárosokkal karöltve beadvánnyal fordult a szövetségi kormányhoz, hogy - akár a polgárjogok védelméről szóló törvény keretében, akár az 1954. évi hágai egyezményhez való csatlakozás után - gondoskodás történjék a művelődési javak törvényes védelméről.

h/ A Schweizerische Landesbibliothek a szövetség kérésére sajtó alá rendezte a Verzeichnis ausländischer Zeitschriften in schweizerischen Bibliotheken (Svájci könyvtárak külföldi folyóiratainak jegyzéke) c. kiadvány II. pótkötetét. A közeljövőben megjelenő mű mintegy 7000 új címet fog tartalmazni.

A svájci könyvtárak külföldi folyóiratmegrendelésének koordinálását a Svájci Nemzeti Könyvtár két oldalról is (negatív és pozitív oldalról) iparkodik előmozdítani. Egyfelől ú. olyan jegyzékeket tesz közzé, amelyek a gyakrabban keresett, de svájci könyvtárakban hiányzó folyóiratokat tartalmazza, másfelől pedig az új beszerzések jegyzékének kibocsátásával (eddig 11 szám jelent meg belőle) hívja fel a figyelmet a már beszerzett kiadványokra.

BIZOTTSÁGOK, MUNKACSOPORTOK TEVÉKENYSÉGE

A tudományos könyvtárak munkacsoportja főként a folyóirat-megrendelések összeegyeztetésének kérdésével foglalkozott. A folyóiratok fontosság szerinti három csoportba való sorolása (1. minden könyvtárban szükséges, 2. két-három egyetemi és 3. egyetlen svájci könyvtár által megrendelendő folyóiratok) most van folyamatban. Ugyanigy annak tisztázása is most folyik, melyek azok a folyóiratok, amelyek ez idő szerint egy svájci könyvtár állományában sem található meg, de amelyeket két-három könyvtár számára feltétlenül be kellene szerezni.

A külföldi kongresszusokon, konferenciákon való részvételről történő beszámoló után az elnök az egyes könyvtárak fontosabb eseményeit foglalta össze.

Svájcz kialakulásának körülményeiből s történeti fejlődéséből következik, hogy az egyes intézmények, így a könyvtárak is, féltékenyen őrökdnek függetlenségük, önállóságuk felett. Pedig a mai idők együttműködést követelnek meg. Meg kell tehát találni a módját, hogy ne egymásra való tekintet nélkül, hanem a közös érdekek szemmel tartásával működjenek.

A bázeli Egyetemi Könyvtár átépítésére és kibővítésére rendelkezésre áll már a szükséges költségvetési fedezet. Igen sok más könyvtár is szükségben van a helynek, nem mindenütt nyílik mód ennek a közeljövőben történő orvoslására.

A mozi, rádió, televízió hatása ellenére a könyvtárak olvasóközönsége és könyvforgalma nőttön-nő. A jelentkező érdeklődés kielégítésének lehetővé tételére a nyitvatartás és a kölcsönzés időtartamát - ahol csak mód nyílt reá - növelni kellett. Számítalan új falusi könyvtár nyílt, másutt a meglévő könyvtárak kereteit kellett bővíteni. Ennek megfelelően az egyes könyvtárak évről-évre növelik az állománygyarapításra szánt összeget is. (BZ)

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÜGYI TANÁCS KIADVÁNYAI
KAPHATÓK
A KÖNYVTÁROSOK BOLTJÁBAN (Bp. VI. Népköztársaság utja 16.)